

Τα θεμελιώδη δικαιώματα στα χερσαία σύνορα: πορίσματα της έρευνας σε επιλεγμένα σημεία συνοριακής διέλευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Περίληψη

Στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζονται δικαιώματα που έχουν ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο των συνοριακών ελέγχων, τα πιο σημαντικά από τα οποία είναι η ανθρώπινη αξιοπρέπεια (άρθρο 1), η απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης (άρθρο 4), η απαγόρευση της εμπορίας των ανθρωπίνων όντων (άρθρο 5), το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια (άρθρο 6), το δικαίωμα ασύλου και προστασίας σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης (άρθρα 18 και 19), η απαγόρευση διακρίσεων (άρθρο 21), τα δικαιώματα του παιδιού (άρθρο 24), το δικαίωμα χρηστής διοίκησης (άρθρο 41), και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου (άρθρο 47).

Εκατομμύρια άτομα εισέρχονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) κάθε χρόνο διά ξηράς. Στα σύνορα υπόκεινται σε ελέγχους. Πρώτα υποβάλλονται σε έλεγχο από τις αρχές της χώρας από την οποία εξέρχονται και στη συνέχεια από τις αρχές του κράτους μέλους της ΕΕ στο οποίο εισέρχονται. Οι έλεγχοι διενεργούνται τόσο σε πρόσωπα όσο και σε εμπορεύματα. Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) εξέτασε τη συμμόρφωση με τα θεμελιώδη δικαιώματα στα χερσαία σημεία συνοριακής διέλευσης (ΣΣΔ) κατά τον έλεγχο που διενεργούν τα κράτη μέλη της ΕΕ για να διαπιστώσουν εάν ένας επιβάτης έχει δικαίωμα να εισέλθει στην επικράτειά τους.

Πέραν του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δικλίδες ασφαλείας για τα θεμελιώδη δικαιώματα σε σχέση με τους συνοριακούς ελέγχους διατυπώνονται επίσης και στο δευτερογενές δίκαιο της ΕΕ, ιδίως δε στον κώδικα

συνόρων του Σένγκεν, καθώς και στο κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα του ασύλου και σε άλλους κανονισμούς και οδηγίες.

Οι συνοριακοί έλεγχοι προσώπων που διενεργούνται στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ διακρίνονται σε δύο στάδια: κάθε πρόσωπο υποβάλλεται σε **έλεγχο πρώτης γραμμής** στο πλαίσιο του οποίου εξακριβώνεται εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εισόδου. Κατά γενικό κανόνα, τα πρόσωπα παραμένουν εντός του οχήματός τους κατά τη διενέργεια των εν λόγω ελέγχων, εκτός εάν οι συνθήκες επιβάλλουν κάτι διαφορετικό. Στο πλαίσιο των χερσαίων και θαλάσσιων ελέγχων, το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 562/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη θέσπιση του κοινοτικού κώδικα σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν), ενθαρρύνει την πρόβλεψη χωριστών λωρίδων είτε για τους υπηκόους της ΕΕ, του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) και της Ελβετίας είτε για ταξιδιώτες από άλλες χώρες. Εάν απαιτείται πιο διεξοδική εξακρίβωση, ο επιβάτης παραπέμπεται σε **έλεγχο δεύτερης γραμμής**, ο οποίος συνήθως διενεργείται σε ειδικές αίθουσες ή γραφεία. Μετά τον έλεγχο πρώτης ή δεύτερης γραμμής, είτε επιτρέπεται η είσοδος των ταξιδιωτών στη χώρα είτε τους απαγορεύεται η είσοδος και τους ζητείται να επιστρέψουν στη χώρα από την οποία προήλθαν.

Βάσει του δικαίου της ΕΕ, κατά την είσοδο οι υπήκοοι τρίτων χωρών πρέπει να υποβάλλονται σε διεξοδικό έλεγχο, όπως περιγράφεται στον κώδικα συνόρων του Σένγκεν. Οι υπήκοοι της ΕΕ, του ΕΟΧ και της Ελβετίας συνήθως υποβάλλονται μόνο σε στοιχειώδη έλεγχο. Το ίδιο ισχύει και για τα μέλη των οικογενειών τους, ανεξαρτήτως της ιθαγενείας τους. Στο πλαίσιο της έρευνας του FRA

Συλλογή δεδομένων και κάλυψη

Στην έκθεση εξετάζονται τα πορίσματα της έρευνας που διενεργήθηκε στα ακόλουθα έξι χερσαία ΣΣΔ (σχήμα 1):

- El Tarajal στα σύνορα Ισπανίας-Μαρόκου και πορθμείο της Ceuta
- Karipatan Andreevo/Καρίκυλε στα σύνορα Βουλγαρίας-Τουρκίας (Καρίταν Ανδρεενο)
- Κήποι/Ipsala στα σύνορα Ελλάδας-Τουρκίας (Κήποι)
- Medyka/Sheghyni στα σύνορα Πολωνίας-Ουκρανίας (Μεδυκά)

- Rösztke/Horgoş στα σύνορα Ουγγαρίας-Σερβίας (Rösztke), και
- Νγζνέ Νεμεσκέ/Υζχοροδ τα σύνορα Σλοβακίας-Ουκρανίας (Νγζνέ Νεμεσκέ).

Πέραν της σκοπιμότητας της εξασφάλισης γεωγραφικής διασποράς, τα ΣΣΔ επιλέχθηκαν επίσης επειδή αποτελούν σημαντικά χερσαία ΣΣΔ εντός των αντίστοιχων κρατών μελών της ΕΕ, αλλά και για το γεγονός ότι αντιπροσωπεύουν διαφορετικές κατηγορίες κυκλοφορίας. Στον πίνακα 1

Σχήμα: ΣΣΔ υπό εξέταση

Σημείωση: Η έκθεση ασχολείται μόνο με τους συνοριακούς ελέγχους στην ενωσιακή πλευρά των συνόρων.

Πηγή: Frontex, 2014

Πίνακας 1: Αριθμός ταξιδιωτών που εισήλθαν μέσω σημείων συνοριακής διέλευσης

PPF	2011		2012		2013	
	Σύνολο	Υπήκοοι τρίτων χωρών	Σύνολο	Υπήκοοι τρίτων χωρών	Σύνολο	Υπήκοοι τρίτων χωρών
El Tarajal*	μ.δ.	μ.δ.	5,225,041	4,851,733	6,451,547	6,052,936
Kapitan Andreevo*	1,457,214	1,005,193	1,451,451	1,173,406	1,310,380	1,185,122
Kipi	726,986	277,824	745,848	318,527	852,639	389,011
Medyka	2,092,825	1,747,562	2,354,327	2,063,869	2,549,011	2,238,872
Rösztke	2,748,559	1,495,161	2,918,820	1,668,843	3,051,031	1,734,336
Vyžné Nemecké	538,117	328,863	556,004	353,407	571,554	392,627

Σημείωση: *Για τη Βουλγαρία και την Ισπανία, τα στοιχεία που παρατίθενται στη στήλη «Υπήκοοι τρίτων χωρών» συμπεριλαμβάνουν επίσης τους υπηκόους από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ και τις συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν (Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία και Ελβετία).
μ.δ. = μη διαθέσιμο.

Πηγή: FRA, βάσει στοιχείων που παρείχαν οι εθνικές αρχές διαχείρισης συνόρων, 2014

παρουσιάζεται ο αριθμός των ατόμων που χρησιμοποιήσαν τα ΣΣΔ που καλύπτει η παρούσα έκθεση για να εισέλθουν στην ΕΕ τα τελευταία χρόνια.

Η έκθεση του FRA βασίζεται στα πορίσματα της έρευνας που διεξήχθη σε έξι χερσαία ΣΣΔ, που βρίσκονται στο σύνολό τους σε κύριες οδούς εισόδου στην ΕΕ. Κανένα από τα ΣΣΔ που κάλυπτε η έρευνα δεν ήταν κοινόχρηστο ΣΣΔ, όπου οι αξιωματικοί του κράτους μέλους της ΕΕ εργάζονται από κοινού με τους αξιωματικούς της όμορης τρίτης χώρας.

Η έρευνα διεξήχθη το 2012, περιλαμβάνοντας δευτερογενή στατιστική ανάλυση και μη συμμετοχική παρατήρηση, καθώς και ποιοτικές και ποσοτικές συνεντεύξεις

- συνοριοφυλάκων, συμπεριλαμβανομένης της συμπλήρωσης ερωτηματολογίων από 208 αξιωματικούς πρώτης γραμμής (158 άντρες και 45 γυναίκες, ενώ πέντε συμμετέχοντες δεν κατέγραψαν το φύλο τους στα ερωτηματολόγια) και ημιδομημένων συνεντεύξεων 30 αξιωματικών μεσαίου βαθμού, ιδίως δε επικεφαλής βάρδιας,
- ημιδομημένες συνεντεύξεις 119 υπηκόων τρίτων χωρών που επιλέχθηκαν κατόπιν της συμπλήρωσης σύντομου ερωτηματολογίου από 579 ταξιδιώτες που υποβλήθηκαν σε έλεγχο πρώτης γραμμής, και
- ημιδομημένες συνεντεύξεις 56 άλλων ενδιφερόμενων μερών, όπως πανεπιστημιακών, εκπροσώπων ΜΚΟ, δημοσιογράφων, δικηγόρων, εργαζομένων σε ΣΣΔ (π.χ. σερβιτόρων και προσωπικού καθαριότητας) και

ορισμένων ομάδων συμφερόντων, όπως οδηγών λεωφορείων και φορτηγών.

Η ανάγνωση των πορισμάτων της έρευνας πρέπει να γίνεται λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές μεγέθους μεταξύ των έξι ΣΣΔ και το νομικό καθεστώς που διέπει το El Tarajal (ο κώδικας συνόρων του Σένγκεν δεν ισχύει για τους Μαροκινούς από το Τέτουα που παραμένουν στον θύλακα). Τα πορίσματα δεν ισχύουν αυτοδικαίως για τα υπόλοιπα χερσαία ΣΣΔ, αν και ένας αριθμός διαπιστώσεων μπορεί να παρουσιάζει συνάφεια και με τις περιπτώσεις άλλων ΣΣΔ. Δεδομένου ότι η έρευνα βασίζεται σημαντικά σε ποιοτικές ημιδομημένες συνεντεύξεις, τα πορίσματα αποτυπώνουν προσωπικές εμπειρίες και τα πρόσωπα από τα οποία λήφθηκαν συνεντεύξεις δεν θίγουν συστηματικά τα ίδια ζητήματα ούτε υπεισέρχονται στον ίδιο βαθμό λεπτομέρειας σε όλα τα ΣΣΔ.

Τα αποτελέσματα των ερευνών ερωτηματολογίου στις οποίες συμμετείχαν ταξιδιώτες και συνοριοφύλακες πρώτης γραμμής δεν μπορούν να θεωρηθούν αντιπροσωπευτικά λόγω του μεγέθους των δειγμάτων, που ήταν, σε γενικές γραμμές, μικρό. Έτσι, στους πίνακες της έκθεσης όπου παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ερευνών ερωτηματολογίου συμπεριλαμβάνονται επίσης ακριβείς αριθμητικές τιμές. Τα αποτελέσματα συνέβαλαν, ωστόσο, στον εντοπισμό ζητημάτων θεμελιωδών δικαιωμάτων που επηρεάζουν τους ταξιδιώτες στο πλαίσιο συνοριακών ελέγχων και φωτίζουν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν οι υποχρεώσεις συμμόρφωσης με τα θεμελιώδη δικαιώματα να ενσωματωθούν στα διάφορα επιχειρησιακά καθήκοντα.

εξετάστηκαν οι υφιστάμενες διαδικασίες και πρακτικές, ώστε να διαπιστωθεί εάν οι υπήκοοι τρίτων χωρών τυγχάνουν μεταχείρισης που συνάδει με τα ισχύοντα πρότυπα θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Η πλήρης έκθεση και η παρούσα περίληψη που προέκυψαν από την έρευνα εντάσσονται στο έργο με θέμα τη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ στο πλαίσιο των προγραμμάτων εργασίας του FRA για την περίοδο 2010–2012. Συμπληρώνουν την έκθεση σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί στα νότια θαλάσσια σύνορα της Ευρώπης (Μάρτιος 2013) και την έκθεση σχετικά με τους συνοριακούς ελέγχους σε διεθνείς αερολιμένες (Νοέμβριος 2014) (βλ. πλαίσιο «Περισσότερες πληροφορίες»).

Η παρούσα περίληψη του FRA περιγράφει τις προκλήσεις για τα θεμελιώδη δικαιώματα που σχετίζονται με τους ελέγχους σε επίσημα χερσαία ΣΣΔ. Στο αντικείμενό της δεν περιλαμβάνεται η κατάσταση των ατόμων που διασχίζουν τα χερσαία σύνορα με παράτυπο τρόπο εκτός ΣΣΔ, λόγω χάρη μέσα από δάση ή χωράφια, τα λεγόμενα πράσινα σύνορα. Οι παράτυπες διελεύσεις συνόρων ή οι απόπειρες διέλευσης στην πλειονότητά τους λαμβάνουν χώρα σε πράσινα σύνορα. Στην έκθεση με τίτλο *Coping with a fundamental rights emergency – the situation of persons crossing the Greek land border in an irregular manner* (Αντιμετωπίζοντας μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης για τα θεμελιώδη δικαιώματα – η κατάσταση σχετικά με πρόσωπα που διέρχονται παράτυπα τα ελληνικά

χερσαία σύνορα) παρουσιάζονται οι σοβαρές προκλήσεις που σχετίζονται με τη στέρηση ελευθερίας, την πρόσβαση σε άσυλο και τον σεβασμό της αρχής της μη επαναπροώθησης, που μπορεί να αντιμετωπίζουν τα άτομα που διασχίζουν τα πράσινα σύνορα με παράτυπο τρόπο. Ενώ αρκετοί διεθνείς οργανισμοί και μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) έχουν αναλύσει την κατάσταση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ατόμων που συλλαμβάνονται μετά από παράτυπη διέλευση πράσινων συνόρων, η βιβλιογραφία που εξετάζει τον σεβασμό για τα θεμελιώδη δικαιώματα κατά τη διάρκεια των συνοριακών ελέγχων στα κανονικά σημεία διέλευσης είναι περιορισμένη.

Η παρούσα έρευνα του FRA δεν καλύπτει επίσης τους ελέγχους εμπορευμάτων που διενεργούνται από τελωνειακούς υπαλλήλους ή τους ελέγχους ή λόγους δημόσιας υγείας. Οι τελωνειακοί έλεγχοι, δεδομένου ότι μπορεί επίσης να επηρεάζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των ταξιδιωτών, θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο μελλοντικής έρευνας.

Τα πορίσματα της έρευνας χρησιμεύουν για την ενημέρωση των επαγγελματιών του τομέα καθώς και των υπευθύνων χάραξης πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ και στα κράτη μέλη σχετικά με τις πιθανές προκλήσεις σε θέματα θεμελιωδών δικαιωμάτων που μπορεί να προκύψουν σε χερσαία ΣΣΔ. Αυξάνοντας τον βαθμό ευαισθητοποίησης, αποβλέπει στην ενίσχυση της συμμόρφωσης με τα θεμελιώδη δικαιώματα στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

Κύρια πορίσματα και τεκμηριωμένες συμβουλές

Από τη σκοπιά των θεμελιωδών δικαιωμάτων, η κατάσταση στα χερσαία ΣΣΔ έχει τύχει μικρότερης προσοχής σε σχέση με εκείνη στα νότια θαλάσσια σύνορα και τα πράσινα σύνορα, όπου οι ζωές των μεταναστών είναι σε κίνδυνο και όπου παράγοντες που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αναφέρουν τακτικά παραβιάσεις της αρχής της μη επαναπροώθησης.

Παρόλο που από την επιτόπια έρευνα προέκυψε ότι οι συνοριακοί έλεγχοι διενεργούνται, σε γενικές γραμμές, προγραμματισμένα και χωρίς συμβάντα, τα θεμελιώδη δικαιώματα των ταξιδιωτών επηρεάζονται από μια σειρά προκλήσεων, οι οποίες εκτείνονται από την προσβλητική μεταχείριση έως την ελλιπή προστασία των παιδιών από πιθανή κακομεταχείριση ή τον μη προσδιορισμό των ατόμων που χρίζουν προστασίας. Οι προκλήσεις αυτές πρέπει να τύχουν της δέουσας προσοχής. Πρώτον, είναι ανάγκη να διαδίδονται και,

όταν χρειάζεται, να αντιγράφονται πιστά οι ελλειδοφόρες πρακτικές για τη διαχείριση της αλληλεπίδρασης με τους ταξιδιώτες και να προσαρμόζονται οι διαδικασίες με γνώμονα την προαγωγή της πλήρους συμμόρφωσης με τα θεμελιώδη δικαιώματα. Δεύτερον, τα κενά πρέπει να καλύπτονται με συντονισμένες προσπάθειες όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων.

Σε επίπεδο ΕΕ, αυτό σημαίνει ότι όλες οι δράσεις της ΕΕ για την ενίσχυση των κρατών μελών στον τομέα της διαχείρισης συνόρων, είτε πρόκειται για επιχειρησιακή υποστήριξη, την άσκηση του εποπτικού έργου ή την παροχή χρηματοδότησης, θα πρέπει να έχουν ως βασικό στόχο την προαγωγή της συμμόρφωσης με τα θεμελιώδη δικαιώματα. Τούτο θα συμβάλει επίσης στη δημιουργία μιας κοινής αντίληψης μεταξύ των συνοριοφυλάκων σχετικά με το τι σημαίνουν οι υποχρεώσεις σε επίπεδο θεμελιωδών δικαιωμάτων στο πλαίσιο του καθημερινού τους έργου.

Αναβάθμιση του ρόλου του Frontex

Ο Frontex, ο οργανισμός της ΕΕ που ιδρύθηκε με σκοπό την ενίσχυση των κρατών μελών στη διαχείριση των συνόρων, παίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση αυτής της συναντίληψης. Μέσω των δραστηριοτήτων εκπαίδευσης και της παροχής καθοδήγησης και βέλτιστων πρακτικών, καθώς και της επιχειρησιακής υποστήριξης που προσφέρει στα κράτη μέλη, μπορεί να ενθαρρύνει τις πρακτικές που προάγουν καλύτερα τα θεμελιώδη δικαιώματα των ταξιδιωτών και να αποθαρρύνει εκείνες που αυξάνουν τον κίνδυνο παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Ο Frontex ανέπτυξε μια σειρά εργαλείων που προάγουν τα θεμελιώδη δικαιώματα στο καθημερινό έργο των συνοριοφυλάκων. Έως σήμερα, ωστόσο, δεν υπάρχει συγκεκριμένο έγγραφο που να παρέχει κατευθύνσεις σχετικά με τα συγκεκριμένα ζητήματα που προκύπτουν σε χερσαία ΣΣΔ.

Η γνώμη του FRA

Η επιχειρησιακή υποστήριξη που παρέχει ο Frontex στα κράτη μέλη μπορεί να αποτελέσει μια σημαντική πρώτη δίοδο για την παροχή βοήθειας στο προσωπικό που εργάζεται σε ΣΣΔ με γνώμονα την αντιμετώπιση πολλών από τις προκλήσεις που περιγράφονται στην παρούσα έκθεση. Αξιοποιώντας τις διαπιστώσεις της παρούσας έκθεσης καθώς και των εμπειριών των συνοριοφυλάκων που υπηρετούν σε ΣΣΔ, ο Frontex καλείται να εκπονήσει συγκεκριμένες κατευθύνσεις για τα χερσαία ΣΣΔ, συμπεριλαμβανομένων προτάσεων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που επηρεάζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των ταξιδιωτών. Ο FRA είναι έτοιμος να υποστηρίξει μια τέτοια πρωτοβουλία.

Ενίσχυση της συμμόρφωσης με τα θεμελιώδη δικαιώματα μέσω των αξιολογήσεων Σένγκεν

Το σύστημα αξιολογήσεων Σένγκεν είναι ένα ακόμη σημαντικό μέσο για την τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στα ΣΣΔ. Αυτός ο μηχανισμός αξιολόγησης και παρακολούθησης έχει θεσπιστεί για την επαλήθευση της εφαρμογής του κεκτημένου του Σένγκεν στα κράτη μέλη της ΕΕ και τις συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν που ανήκουν στη ζώνη Σένγκεν. Το σύστημα διακυβέρνησης Σένγκεν, όπως αναθεωρήθηκε το 2013 μέσω του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1053/2013, είναι πιο

προσανατολισμένο στα θεμελιώδη δικαιώματα, καθώς ορίζεται ότι θα πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στα θεμελιώδη δικαιώματα (αιτιολογική σκέψη 14). Οι αξιολογήσεις διενεργούνται από εμπειρογνώμονες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των αρμόδιων οργανισμών της ΕΕ και των κρατών μελών βάσει ενός πολυετούς προγράμματος, χωρίς να αποκλείονται και οι απρογραμμάτιστες επισκέψεις. Οι αξιολογήσεις καλύπτουν όλες τις πτυχές του κεκτημένου του Σένγκεν, με τη διαχείριση των συνόρων να αποτελεί κεντρικό στοιχείο.

Η γνώμη του FRA

Όλοι οι παράγοντες που εμπλέκονται στις αξιολογήσεις Σένγκεν πρέπει να συμβάλλουν στην ενσωμάτωση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στη διαδικασία αξιολόγησης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία είναι υπεύθυνη για τις αξιολογήσεις Σένγκεν, και ο Frontex, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την κατάρτιση των εμπειρογνομόνων που διενεργούν τις αξιολογήσεις αυτές, καλούνται να συνεχίσουν να αξιοποιούν στο έπακρο την εμπειρογνομωσύννη που μπορεί να παρέχει ο FRA σύμφωνα με την εντολή του και με βάση τους διαθέσιμους πόρους του.

Αξιοπρεπής μεταχείριση

Οι συνοριακοί έλεγχοι προσώπων διακρίνονται σε δύο στάδια. Πρώτον, κάθε άτομο υποβάλλεται σε έλεγχο πρώτης γραμμής στο πλαίσιο του οποίου εξακριβώνεται εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εισόδου. Εάν απαιτείται πιο διεξοδική εξακρίβωση, ο επιβάτης παραπέμπεται σε έλεγχο δεύτερης γραμμής, ο οποίος συνήθως διενεργείται σε ειδικές αίθουσες ή γραφεία. Σε γενικές γραμμές, από την έρευνα προκύπτει ότι οι περισσότεροι συνοριακοί έλεγχοι διενεργούνται προγραμματισμένα και χωρίς συμβάντα. Υπάρχει, ωστόσο, μια σειρά προκλήσεων που επηρεάζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των ταξιδιωτών.

Στα σύνορα, ο έλεγχος των προσώπων πρέπει να γίνεται με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, ανεξάρτητα από τον όγκο της κυκλοφορίας ή τη συμπεριφορά των ταξιδιωτών. Από την επιτόπια έρευνα προκύπτει ότι, αν και οι περισσότεροι έλεγχοι διενεργούνται επιδεικνύοντας τον πρόπονα σεβασμό, παρατηρήθηκαν περιπτώσεις προσβλητικής συμπεριφοράς ή χρήσης ανάρμοστων εκφράσεων σε βάρος ταξιδιωτών σε όλα τα ΣΣΔ που εξετάστηκαν, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό. Τα γλωσσικά εμπόδια δεν επιτρέπουν την αποτελεσματική επικοινωνία με τους ταξιδιώτες, ιδίως σε ορισμένα ΣΣΔ. Η δυνατότητα διεργμηνείας στα ΣΣΔ κατά κανόνα παρέχεται κατά περίπτωση. Οι περισσότεροι συνοριοφύλακες

Βασίζονται στη βοήθεια συναδέλφων ή ακόμη άλλων προσώπων που περνούν τα σύνορα, με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος παρερμηνείας ή παρέμβασης στην ιδιωτική ζωή του προσώπου που υποβάλλεται σε έλεγχο.

«Βασικά, δεν μιλάω αραβικά, αλλά θα μπορούσα να πω ότι τα βγάζω πέρα [...]. Σε αρκετές βάρδιες υπάρχουν μουσουλμάνοι αστυνομικοί, κι αυτό βοηθά πολύ. Έπειτα [...] συχνά ζητάμε από τις καθαρίστριες να βάλουν ένα χεράκι [...]. Στη χειρότερη περίπτωση, ζητάμε από κάποιον επιβάτη, από τους μουσουλμάνους Ισπανούς που διασχίζουν τα σύνορα, να μας βοηθήσει λιγάκι [...] κι αυτό γίνεται συχνά. Το ιδανικό θα ήταν να υπάρχει διερμηνέας εδώ. [...] Υπάρχουν διερμηνείς στα κεντρικά της αστυνομίας, οπότε τηλεφωνούμε στον διερμηνέα εκεί και του λέμε: «Πείτε, παρακαλώ, σε αυτό το πρόσωπο ότι έτσι κι έτσι».

(Επικεφαλής βάρδιας, El Tarajal)

Σε κάποια ΣΣΔ έχουν θεσπιστεί ειδικές διαδικασίες για τον έλεγχο ευάλωτων ατόμων (για παράδειγμα, να μην υποχρεώνονται οι επιβάτες με μειωμένη κινητικότητα να κατέβουν από το λεωφορείο με το οποίο ταξιδεύουν). Σε άλλα όμως δεν υπάρχει ανάλογη πρόβλεψη, κι έτσι η μεταχείριση των ευάλωτων ατόμων εξαρτάται από την ευαισθησία του εκάστοτε συνοριοφύλακα. Στο διάστημα της αναιμίας μεταξύ των διαφορετικών ελέγχων, που μπορεί να είναι αρκετές ώρες, δεν υπάρχει πρόσβαση σε στοιχειώδη τροφή και τουαλέτες σε όλα τα ΣΣΔ.

Ελάχιστοι ταξιδιώτες υποβάλλουν καταγγελία για τη μεταχείρισή τους από συνοριοφύλακες. Παρόλο που θεωρητικά μπορούν να υποβάλουν καταγγελία για ανάρμοστη συμπεριφορά από συνοριοφύλακες σε όλα τα ΣΣΔ, οι πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα καταγγελίας δεν είναι εύκολα διαθέσιμες. Πέραν των δικαστικών διαδικασιών, η διαχείριση των μηχανισμών υποβολής καταγγελιών γίνεται από την αρχή που είναι υπεύθυνη

Η γνώμη του FRA

Τα κράτη μέλη οφείλουν να προάγουν περαιτέρω τις δεξιότητες βασικού ή προχωρημένου επιπέδου στις ξένες γλώσσες παρέχοντας στο προσωπικό ευκαιρίες και κίνητρα κατάρτισης. Πρέπει να δίνεται έμφαση στις γλώσσες που είναι πιο πιθανό να χρησιμοποιούν οι συνοριοφύλακες στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων τους, και κυρίως τα αγγλικά και τις γλώσσες των όμορων χωρών, ιδίως δε όταν αυτές διαφέρουν σημαντικά από τη μητρική γλώσσα των συνοριοφυλάκων. Το εργαλείο του Frontex για την εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας σε προχωρημένο επίπεδο για τους αερολιμένες πρέπει να προσαρμοστεί προς χρήση στα χερσαία ΣΣΔ και να διαδοθεί ευρέως.

Τα κράτη μέλη που δεν διαθέτουν ακόμη πάγια δυνατότητα για την παροχή αποτελεσματικών υπηρεσιών διερμηνείας, όπως μεταξύ άλλων μέσω τηλεφώνου ή τηλεδιάσκεψης, οφείλουν να εξετάσουν το ενδεχόμενο να προβλέψουν τη σχετική δυνατότητα, ώστε να διευκολύνεται η επικοινωνία με ταξιδιώτες που μιλούν λιγότερο διαδεδομένες γλώσσες, και να αποφεύγονται έτσι περιστασιακές λύσεις γλωσσικής επικοινωνίας που ενέχουν άσκοπους κινδύνους. Μπορεί επίσης να διερευνηθεί το ενδεχόμενο χρήσης κατάλληλων πληροφοριακών εργαλείων για την κάλυψη των κενών στον τομέα της διερμηνείας.

Τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν αποτελεσματικά πειθαρχικά ή άλλα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση σοβαρών μορφών προσβλητικής συμπεριφοράς. Οφείλουν να διασφαλίζουν ότι σε όλους τους συνοριοφύλακες γίνεται τακτικά επανεκπαίδευση σχετικά με την μεταχείριση των ταξιδιωτών με σεβασμό και επαγγελματισμό. Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης πρέπει να υπογραμμίζεται πόσο σημαντικό είναι να διατηρείται ευγενική και τυπική στάση σε όλες τις περιστάσεις και να δίνεται προσοχή στις πολιτισμικές και γλωσσικές διαφορές κατά την επικοινωνία με ταξιδιώτες. Τα θέματα αυτά πρέπει να εξετάζονται επίσης στο πλαίσιο τακτικών συναντήσεων ενημέρωσης στα επιμέρους ΣΣΔ.

Τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίσουν πρωτόκολλα που να διασφαλίζουν ότι κατά τους συνοριακούς ελέγχους λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές ανάγκες ευάλωτων επιβατών, όπως άτομα μειωμένης κινητικότητας.

Τα κράτη μέλη οφείλουν να δίνουν στους συνοριοφύλακες την εντολή να ενημερώνουν όλα τα άτομα που υποβάλλονται σε διεξοδικό έλεγχο ότι έχουν τη δυνατότητα υποβολής καταγγελίας για ανάρμοστη μεταχείριση από συνοριοφύλακες και, σε αυτές τις περιπτώσεις, να παρέχουν αποτελεσματικούς μηχανισμούς υποβολής καταγγελιών.

Οι αρχές των κρατών μελών που δραστηριοποιούνται σε ΣΣΔ πρέπει να ελέγχουν τακτικά εάν καλύπτονται οι βασικές ανάγκες των ταξιδιωτών. Εάν διαπιστώνονται κενά, οφείλουν να προσαρμόζουν τις διαδικασίες τους και τις υποδομές των ΣΣΔ ώστε να διασφαλίζεται η εύκολη πρόσβαση των ταξιδιωτών σε νερό, εγκαταστάσεις υγιεινής, επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και, σε περίπτωση παρατεταμένης παραμονής στα σύνορα, επαρκούς τροφής.

για τη διαχείριση των συνόρων, εγείροντας έτσι ζητήματα αντικειμενικότητας και αμεροληψίας.

Δικονομικές εγγυήσεις κατά τη διάρκεια των ελέγχων: παροχή ενημέρωσης στους ταξιδιώτες

Οι ταξιδιώτες που παραπέμπονται για πιο διεξοδικούς ελέγχους δεύτερης γραμμής συχνά δεν ενημερώνονται για τον σκοπό και τη διαδικασία του ενδεδεχόμενου ελέγχου. Αν και για τον σκοπό αυτό έχουν σχεδιαστεί τυποποιημένα έντυπα σε τέσσερα από τα έξι ΣΔΔ που εξετάστηκαν, κατά τη διάρκεια των επιτόπιων επισκέψεων διαπιστώθηκε ότι σε ένα ΣΔΔ δεν διανέμονταν συστηματικά. Τα πρόσωπα στα οποία απαγορεύεται η είσοδος ενημερώνονται για τη σχετική απόφαση μέσω του τυποποιημένου εντύπου που επισυνάπτεται ως παράρτημα στον κώδικα συνόρων του Σένγκεν – τη νομική πράξη της ΕΕ που ρυθμίζει τους συνοριακούς ελέγχους – αλλά όχι κατ' ανάγκη σε γλώσσα που μπορεί να διαβάσει ο επιβάτης. Συνήθως δεν παρέχεται ενημέρωση σχετικά με τις δυνατότητες νομικής συνδρομής, γεγονός που δυσχεραίνει την προσφυγή κατά της απαγόρευσης εισόδου πριν από την επαναπροώθηση.

Η γνώμη του FRA

Τα κράτη μέλη πρέπει να μεριμνούν ώστε στα άτομα που στα ΣΔΔ υποβάλλονται σε ελέγχους δεύτερης γραμμής και τους απαγορεύεται η είσοδος να παρέχεται η ενημέρωση που προβλέπουν το άρθρο 7 παράγραφος 5 και το άρθρο 13 παράγραφος 2 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν. Πρέπει να ληφθούν προληπτικά μέτρα ώστε να παρέχεται ενημέρωση για το που πρέπει να αναζητούνται νομικές συμβουλές σχετικά με την προσφυγή κατά της απαγόρευσης εισόδου, μέσω της διανομής καταλόγων δικηγόρων σε ταξιδιώτες που τους έχει απαγορευτεί η είσοδος ή της ανάρτησης των καταλόγων αυτών σε εμφανή σημεία.

Μεταχείριση των παιδιών κατά τη διάρκεια των ελέγχων

Ο κώδικας συνόρων του Σένγκεν προβλέπει ότι οι συνοριοφύλακες οφείλουν να επιδεικνύουν ιδιαίτερη προσοχή στα παιδιά, είτε ταξιδεύουν με τη συνοδεία ενήλικα είτε όχι. Μεταξύ άλλων, οφείλουν να εξακριβώνουν εάν τα πρόσωπα που συνοδεύουν τα παιδιά έχουν την επιμέλεια των

παιδιών ή τη συγκατάθεση των γονέων σε περίπτωση που τα παιδιά ταξιδεύουν μόνα τους. Τα παιδιά που συνοδεύονται παίζουν έναν σχετικά παθητικό ρόλο κατά τη διάρκεια των συνοριακών ελέγχων. Όλες σχεδόν οι συνεννοήσεις γίνονται με τους ενήλικες που τα συνοδεύουν, κι έτσι περιορίζεται η δυνατότητα να διαπιστωθεί εάν τα παιδιά διατρέχουν κίνδυνο, π.χ. να πέσουν θύματα εμπορίας. Οι περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων χωρίς έγγραφα είναι σπάνιες στα χερσαία ΣΔΔ. Όταν πάντως προκύπτουν τέτοιες περιπτώσεις, συχνά πραγματοποιούνται διαδικαστικές ενέργειες, όπως μεταξύ άλλων δοκιμασίες υπολογισμού ηλικίας, χωρίς την παρουσία προσωρινού κηδεμόνα ή νόμιμου εκπροσώπου. Δεν παρέχεται ακόμη στους αξιωματικούς όλων των ΣΔΔ ειδική εκπαίδευση για την προστασία των παιδιών, αν και πολλοί από αυτούς θα τη θεωρούσαν ευπρόσδεκτη.

Η γνώμη του FRA

Οι συνοριοφύλακες πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να συνομιλούν με τα παιδιά κατά τη διάρκεια των ελέγχων πρώτης γραμμής ως προληπτικό μέτρο για τον εντοπισμό παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο να πέσουν θύματα βίας ή κακοποίησης, όπως, μεταξύ άλλων, απαγωγής. Η ευαισθητοποίηση των συνοριοφυλάκων στο θέμα της προστασίας των παιδιών πρέπει να αυξηθεί, μέσω, μεταξύ άλλων, της συστηματικής διανομής του εγχειριδίου Vega για τα παιδιά που εκδίδει ο Frontex – ενός εργαλείου για τον εντοπισμό παιδιών σε κίνδυνο – το οποίο μπορεί να προσαρμοστεί ειδικά για τα χερσαία σύνορα. Πρέπει να παρέχονται ευκαιρίες κατάρτισης, όποτε είναι δυνατό, σε συνεργασία με οργανισμούς που ειδικεύονται στην προστασία των παιδιών.

Πρόσβαση σε άσυλο

Ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου σε χερσαία ΣΔΔ είναι εξαιρετικά μικρός, αν και στην περίπτωση της Πολωνίας τα πράγματα άλλαξαν μετά τις κοινωνικές αναταραχές στην Ουκρανία το 2014. Κατά κανόνα, ωστόσο, είναι δύσκολο για τα άτομα που στερούνται εγγράφων και ξεκινούν από πιο μακρινές χώρες να φτάσουν στα σύνορα της ΕΕ, καθώς, υπό φυσιολογικές συνθήκες τα σταματούν στα σημεία ελέγχου της όμορης τρίτης χώρας. Στις περισσότερες περιπτώσεις δεν διατίθενται σε εμφανή σημεία πληροφορίες για το άσυλο. Με την εξαίρεση της Πολωνίας, οι συνοριοφύλακες έχουν λιγοστή πείρα σε σχέση με τις αιτήσεις χορήγησης ασύλου. Κατά τον έλεγχο πρώτης γραμμής δεν καταβάλλεται συνήθως ιδιαίτερη προσπάθεια για τον εντοπισμό ατόμων που χρήζουν διεθνούς

προστασίας. Οι σχετικές διαδικασίες κινούνται μόνο εάν τα ίδια τα άτομα δηλώσουν ρητά ότι ζητούν προστασία.

«Στις περιπτώσεις πιθανών αιτούντων άσυλο, εάν τα ίδια τα άτομα δεν δηλώσουν ότι ζητούν άσυλο, οι συνοριοφύλακες δεν έχουν καμιά αρμοδιότητα να τα αξιολογήσουν ως πιθανούς αιτούντες άσυλο» [...].

(Επικεφαλής βάρδιας, Roske)

Η γνώμη του FRA

Στα ΣΣΔ, τα κράτη μέλη οφείλουν να αναρτούν πληροφορίες για τη διεθνή προστασία σε εμφανή σημεία και σε διάφορες γλώσσες. Κάτι τέτοιο είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε ΣΣΔ όπου από τις αναλύσεις κινδύνου προκύπτει ότι είναι πιθανό να φτάσουν αιτούντες άσυλο, καθώς και σε όλα τα ΣΣΔ για όλα τα άτομα που υποβάλλονται σε έλεγχο δεύτερη γραμμής. Όποτε υπάρχουν ενδείξεις ότι ένας επιβάτης μπορεί να χρήζει διεθνούς προστασίας, βάσει του άρθρου 8 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου (2013/32/ΕΕ) οι συνοριοφύλακες οφείλουν να παρέχουν στο άτομο αυτό σχετικές πληροφορίες για το άσυλο.

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) και ο Frontex οφείλουν να αναπτύξουν εργαλεία που θα βοηθούν τους συνοριοφύλακες να εντοπίζουν τους ταξιδιώτες που χρήζουν διεθνούς προστασίας. Τα εργαλεία αυτά πρέπει να βασίζονται στην πρακτική εμπειρία των κρατών μελών και, σε παγκόσμιο επίπεδο, της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες (UNHCR), με την οποία θα πρέπει να υπάρχει συνεργασία στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής.

Εντοπισμός εικαζόμενων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων

Ο εντοπισμός πιθανών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων στα ΣΣΔ είναι δύσκολος. Τα εργαλεία που αναπτύσσονται σε επίπεδο ΕΕ για να βοηθούν τους συνοριοφύλακες να αναγνωρίζουν τις ενδείξεις εμπορίας ανθρώπων παραμένουν σχετικώς άγνωστα στους συνοριοφύλακες πρώτης γραμμής, οι οποίοι αντιμετωπίζουν τον εντοπισμό των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων ως δευτερεύον καθήκον. Κατά τον έλεγχο πρώτης γραμμής δεν καταβάλλεται συνήθως ιδιαίτερη προσπάθεια για τον εντοπισμό πιθανών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων. Οι σχετικές διαδικασίες κινούνται μόνο εάν τα ίδια τα άτομα δηλώσουν ότι είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων.

«Δεν έχει τύχει ούτε μία περίπτωση εμπορίας ανθρώπων τα επτά χρόνια που βρισκόμαστε εδώ».

(Επικεφαλής βάρδιας, Κήποι)

Η γνώμη του FRA

Τα κράτη μέλη οφείλουν να μεριμνούν για την προληπτική διάδοση και προαγωγή της συστηματικής χρήσης των εργαλείων που αναπτύσσονται σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο με σκοπό να συνδράμουν τους συνοριοφύλακες στον εντοπισμό θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.

Ο Frontex οφείλει να μεριμνά ώστε οι συνοριοφύλακες να κάνουν πιο συστηματική χρήση του υλικού του κατά της εμπορίας ανθρώπων. Πρέπει να στοχεύουν τους αξιωματικούς πρώτης γραμμής που υπηρετούν στα ΣΣΔ και, ιδίως, όσους μετέχουν σε επιχειρήσεις που συντονίζει ο Frontex.

Η Ευρωπαϊκή Πολυκλαδική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών (Empact), την οποία συντονίζει η Ευρωπόλ, αποτελεί ευκαιρία για την ενίσχυση της ικανότητας των κρατών μελών να εντοπίζουν και να προστατεύουν τα εικαζόμενα θύματα εμπορίας σε εθνικό επίπεδο. Τα κράτη μέλη καλούνται να κάνουν πλήρη χρήση των ευκαιριών που προσφέρει η πλατφόρμα για να ενισχύσουν την ικανότητα των ΣΣΔ στον εντοπισμό θυμάτων. Μπορούν, για παράδειγμα, να ενημερώνουν το προσωπικό των ΣΣΔ για τις πρόσφατες τάσεις και να παρέχουν ανατροφοδότηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα ενεργειών που έχουν πραγματοποιηθεί στα ΣΣΔ.

Στέρηση της ελευθερίας στα χερσαία σύνορα

Στα χερσαία ΣΣΔ, τα άτομα στα οποία απαγορεύεται η είσοδος καλούνται να επιστρέψουν στην όμορη χώρα ή επιστρέφουν με τη συνοδεία συνοριοφυλάκων. Εάν χρειάζεται να τεθούν προσωρινά υπό κράτηση, τούτο γίνεται για μικρό διάστημα που κατά κανόνα δεν υπερβαίνει τις 24 ώρες. Η εικαζόμενη εγκληματική δραστηριότητα είναι ο κύριος λόγος για τη στέρηση της ελευθερίας ενός επιβάτη σε ΣΣΔ, αν και κάποιος μπορεί να τεθούν υπό κράτηση για μεταναστευτικούς λόγους ή λόγους δημόσιας υγείας.

Κάποια ΣΣΔ διαθέτουν κλειδωμένες αίθουσες όπου κρατούνται αρχικά οι ταξιδιώτες όταν κινείται εναντίον τους ποινική διαδικασία ή όταν άτομα στα οποία έχει απαγορευτεί η είσοδος δεν μπορούν να παραδοθούν αμέσως στην όμορη χώρα από την

οποία προήλθαν. Αυτοί οι χώροι κράτησης είναι συνήθως πολύ λιτοί και δεν είναι κατάλληλα εξοπλισμένοι για διανυκτερεύσεις, αν και μπορεί να κρατούνται άτομα σε αυτούς για αρκετές ώρες. Τα άτομα που πρέπει να κρατηθούν για μεγαλύτερο διάστημα μεταφέρονται σε άλλες εγκαταστάσεις.

Η γνώμη του FRA

Στα ΣΣΔ όπου υπάρχουν χώροι κράτησης, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι επικρατούν ανθρώπινες συνθήκες και ότι καλύπτουν βασικές ανάγκες. Πρέπει να μεριμνούν ώστε οι κρατούμενοι να έχουν πρόσβαση σε τροφή, νερό και τουαλέτα, και πρέπει να υπάρχουν χώροι ανάπαυσης για όσους κρατούνται και κατά τη διάρκεια της νύχτας. Τα άτομα που είναι ύποπτα για εγκληματική δραστηριότητα πρέπει να κρατούνται χωριστά από τα άτομα που κρατούνται για μεταναστευτικούς λόγους.

Η κατάσταση στα χερσαία σημεία συνοριακής διέλευσης έχει τύχει μικρότερης προσοχής σε σχέση με εκείνη στα νότια θαλάσσια σύνορα, όπου οι ζωές των μεταναστών είναι σε κίνδυνο. Παρόλο που από την έρευνα του FRA προκύπτει ότι οι χερσαίοι συνοριακοί έλεγχοι των υπηκόων τρίτων χωρών διενεργούνται, σε γενικές γραμμές, προγραμματισμένα και χωρίς συμβάντα, τα θεμελιώδη δικαιώματα των ταξιδιωτών επηρεάζονται από μια σειρά προκλήσεων, οι οποίες εκτείνονται από την προσβλητική μεταχείριση έως τον μη εντοπισμό ατόμων που χρήζουν προστασίας. Οι προκλήσεις αυτές πρέπει να τύχουν της δέουσας προσοχής. Μαζί με τις δύο συναφείς εκθέσεις του FRA σχετικά με τα εναέρια και τα νότια θαλάσσια σύνορα της ΕΕ η παρούσα περίληψη και η σχετική πλήρης έκθεση, χρησιμεύουν για την ενημέρωση των επαγγελματιών του τομέα και των υπευθύνων χάραξης πολιτικής της ΕΕ και των κρατών μελών σχετικά με τις προκλήσεις σε θέματα θεμελιωδών δικαιωμάτων που μπορεί να προκύψουν στα χερσαία σύνορα. Η αύξηση της ευαισθητοποίησης θα συμβάλει επίσης στη δημιουργία μιας κοινής αντίληψης μεταξύ των συνοριοφυλάκων σχετικά με το τι σημαίνουν οι υποχρεώσεις σε επίπεδο θεμελιωδών δικαιωμάτων στο πλαίσιο του καθημερινού τους έργου, αυξάνοντας εν τέλει τη συμμόρφωση με τα θεμελιώδη δικαιώματα στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

Περαιτέρω πληροφορίες:

Για την πλήρη έκθεση του FRA σχετικά με τους συνοριακούς ελέγχους σε χερσαία σύνορα – **Fundamental rights at land borders: findings from selected European Union border crossing points** (Τα θεμελιώδη δικαιώματα στα χερσαία σύνορα: πορίσματα της έρευνας σε επιλεγμένα συνοριακά σημεία διέλευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση) (2014) – βλέπε: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/fundamental-rights-land-borders-findings-selected-european-union-border-crossing> (αγγλικά).

Για την πλήρη έκθεση σχετικά με τους συνοριακούς ελέγχους στους αερολιμένες – **Fundamental rights at airports: Border checks at international airports in the European Union** (Τα θεμελιώδη δικαιώματα στους αερολιμένες: συνοριακοί έλεγχοι σε πέντε διεθνείς αερολιμένες της Ευρωπαϊκής Ένωσης) (2014) – βλέπε: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/fundamental-rights-airports-border-checks-five-international-airports-european> (αγγλικά).

Για την περίληψη σχετικά με τα αεροδρόμια – **Fundamental rights at airports: border checks at five international airports in the European Union: Summary** (Τα θεμελιώδη δικαιώματα στους αερολιμένες: συνοριακοί έλεγχοι σε πέντε διεθνείς αερολιμένες της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Περίληψη) (2014) – βλέπε: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/summary-fundamental-rights-eu-international-airports> (αγγλικά, γαλλικά).

Για την πλήρη έκθεση σχετικά με τα θαλάσσια σύνορα – **Fundamental rights at Europe's southern sea borders** (Τα θεμελιώδη δικαιώματα στα νότια θαλάσσια σύνορα της Ευρώπης) (2013) – βλέπε: <http://fra.europa.eu/en/publication/2013/fundamental-rights-europes-southern-sea-borders> (αγγλικά).

Για την περίληψη σχετικά με τα θαλάσσια σύνορα – **Fundamental rights at Europe's southern sea borders: Summary** (Τα θεμελιώδη δικαιώματα στα νότια θαλάσσια σύνορα της Ευρώπης: Περίληψη) (2013) – βλέπε: <http://fra.europa.eu/en/publication/2013/fundamental-rights-europes-southern-sea-borders-summary> (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ελληνικά, ιταλικά και ισπανικά).

Για την έκθεση σχετικά με την αλληλεγγύη της ΕΕ και τον Frontex – **EU solidarity and Frontex: fundamental rights challenges** (Αλληλεγγύη της ΕΕ και Frontex: προκλήσεις για τα θεμελιώδη δικαιώματα) (2013) – βλέπε: <http://fra.europa.eu/en/publication/2013/eu-solidarity-and-frontex-fundamental-rights-challenges> (αγγλικά).

Βλέπε επίσης:

- FRA-ECtHR, **Handbook on European law relating to asylum, borders and immigration** (Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία σε θέματα ασύλου, συνόρων και μετανάστευσης) (2013), στη διεύθυνση: <http://fra.europa.eu/en/publication/2013/handbook-european-law-relating-asylum-borders-and-immigration> (διατίθεται στις γλώσσες της ΕΕ).
- FRA, **Coping with a fundamental rights emergency – The situation of persons crossing the Greek land border in an irregular manner** (Αντιμετωπίζοντας μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης για τα θεμελιώδη δικαιώματα – η κατάσταση σχετικά με πρόσωπα που διέρχονται παράτυπα τα ελληνικά χερσαία σύνορα) (2011), στη διεύθυνση: <http://fra.europa.eu/en/publication/2011/coping-fundamental-rights-emergency-situation-persons-crossing-greek-land-border> (αγγλικά).

Μια επισκόπηση των δραστηριοτήτων του FRA σε θέματα ασύλου, συνόρων και μετανάστευσης διατίθεται στη διεύθυνση: <http://fra.europa.eu/en/theme/asylum-migration-borders>.

Υπηρεσία Εκδόσεων

© Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, 2015
Φωτογραφία: © Frontex

FRA – ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Βιέννη – Αυστρία
Τηλ.: +43 158030-0 – Fax: +43 158030-699
fra.europa.eu – info@fra.europa.eu
[facebook.com/fundamentalrights](https://www.facebook.com/fundamentalrights)
[linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency](https://www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency)
twitter.com/EURightsAgency

Print: ISBN 978-92-9239-854-5, doi:10.2811/921651
PDF: ISBN 978-92-9239-862-0, doi:10.2811/636941